

Reactie internetconsultatie: Wet Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren juli 2020

Uitgangspunt van mijn commentaar op het algehele wetsvoorstel: Onderwijs is een recht voor ieder mens. Zie De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

https://nl.wikipedia.org/wiki/Universele_Verklaring_van_de_Rechten_van_de_Mens

Ieder mens dient zich voortdurend te kunnen ontwikkelen en doorgroeien in kennis en vaardigheden die hem in staat stellen een (vol)waardige bijdrage te vervullen in de samenleving passend bij zijn eigen individuele kwaliteiten. Dit kan in vrijheid en hoeft niet aan overheidsbanden gelegd te worden.

Wanneer de overheid verplichtingen en voorschriften in wil stellen voor ouders of gemeenschappen van ouders en betrokkenen die onderwijs verzorgen aan Nederlandse burgers, zal zij ook aan hen budget beschikbaar moeten stellen om naar behoren te kunnen voldoen aan de verplichtingen en voorschriften.

Ad. artikel 15b Vrijstellingsvrager verzorgt onderwijs

Het lijkt mij zeer armoedig wanneer ik alleen onderwijs zou mogen verzorgen aan mijn dochter! Ik vind het heel belangrijk dat mijn dochter andere volwassenen ('autoriteitsfiguren') om zich heen heeft die zij kan vertrouwen en van wie zij kan leren. Juist hierom hebben wij een netwerk van andere TO gezinnen om ons heen in de regio met wekelijkse afspraken. Andere mensen hebben andere vaardigheden en kundigheid, expertise die ik juist in wil roepen voor een brede ontwikkeling van mijn kind.

Binnen het regionale TO-netwerk geven we om beurten en gezamenlijk vorm en inhoud aan wekelijkse speel- en leeractiviteiten voor onze kinderen. Een gemeenschap van mensen en kinderen om mijn kind heen; een mini-samenleving waarin geleerd en geoefend kan worden, zoals een school dat ook is.

Daarnaast worden er bij ieder gezin thuis doorlopend eigen leeractiviteiten en projectjes gedaan. Ik kies heel bewust voor thuisonderwijs en schep continue voorwaarden voor leren, ontdekken en ontwikkelen, maar ben zeker niet van plan om dat allemaal alleen te doen.

Ad. artikel 15b Onderwijs wordt verzorgd op thuislocatie

* In mijn ogen is de wereld onze leerschool, dus leren vindt overal en altijd plaats. Bij het samen boodschappen doen, het huishouden, klusjes rondom huis... We gaan erop uit, we spreken met anderen af in een bos, bij een museum, organiseren excursies, etc.

* Momenten van reflectie, verslaglegging, verwerking, naslagwerk, verdieping vinden misschien thuis plaats. Maar het kan ook zijn dat er in een groep van thuisonderwijskinderen gewerkt wordt op een andere (gezamenlijk gehuurde) locatie of bij iemand anders thuis. Ik zie het dan ook niet als ondersteunend aan het onderwijs voor mijn dochter om hieraan te voldoen.

Ad. artikel 15c Verplicht aanleveren van een onderwijsplan o.a. volgens referentieniveaus

* Ik wil best een globaal plan maken voor een (school)jaar. Uiteindelijk zullen we met elkaar op weg gaan (mijn dochter en ik samen met de gemeenschap van TO-ouders en -kinderen om ons heen) en de zone van de naaste ontwikkeling zal de route bepalen. Dat betekent volgen van mijn kind in de praktijk van dag tot dag. Ideeën die uit mijn kind komen helpen realiseren. Bij activiteiten net een stukje verder kijken dan haar mogelijkheden en volgende stappen stimuleren en faciliteren. Probeer kinderen maar eens te stoppen met leren en ontdekken, vragen stellen... dat is niet mogelijk!

* Referentieniveaus zijn bepaald uitgaande van een gestandaardiseerde vorm van leren volgens een lineair bepaalde leerweg. Dit is m.i. een verouderde en achterhaalde gedachtegang die aan het huidige onderwijssysteem ten grondslag ligt. Leren is net als fysieke groei en ontwikkeling van vaardigheden een natuurlijk en dynamisch proces. Veel processen kunnen lange tijd sluimeren en ineens als 'de tijd rijp is', wordt er een kwantsprong gemaakt. Een lineair productie-denken uit

het bedrijfsleven (kort gezegd: input → verwerken → output) toepassen op een dynamisch proces als leren werkt m.i. hoogst 'onproductief'. Aansluiten bij de actuele vragen van het kind, de intrinsieke motivatie daarentegen en het faciliteren van een integrale manier van leren en ontwikkelen (cognitief, sociaal-emotioneel, praktisch, creatief) op verschillende leer- en vakgebieden zal m.i. veel 'productiever' werken. Op deze manier kan de basisschool leerstof waarschijnlijk in veel minder dan 8 jaren geleerd worden en bovendien zal het meer geïntegreerd zijn bij het kind omdat het vanuit eigen beweging en motivatie eigen wordt gemaakt.

Ad. artikel 15d punt 6 Toetsing op 6- en 9-jarige leeftijd

Op zich lijkt me 'objectieve' toetsing op een aantal momenten helemaal niet verkeerd. Met de erkenning dat de gebruikte 'objectieve' toetsen uit een bepaald gestandaardiseerd systeem komen en in die zin ook alleen waarde hebben vanuit het gedachtengoed dat daaraan ten grondslag ligt. De uitkomsten van toetsen dienen puur gezien te worden als een ijkmoment en observatie met mogelijk uitvloeiend advies en verbeterpunten. Aan toetsuitslagen mogen geen rechten worden ontleend door derden – ofwel de vrijstelling van leerplicht mag niet in het geding komen a.d.h.v. toetsuitslagen. In schoolklassen zijn er standaardcurves van toetsscores, die zullen er over de gehele populatie TO kinderen ook zijn. Individuele kinderen (of het onderwijs van ouders) kunnen niet op toetsscores worden afgerekend.

Ad. artikel 15e Eisen aan ouder

* Ik me af hoe men pedagogisch-didactische kwaliteiten van individuele TO-ouders aan wil gaan tonen? Het gaat m.i. meer om het kunnen faciliteren van een geschikte, passende leeromgeving voor je kind. Dat houdt o.a. in: leermiddelen (b.v. boeken, software), leermaterialen, leeractiviteiten, andere mensen met vaardigheden en kennis inschakelen.

* Ik vind het niet reëel en ook zeker niet wenselijk om te veronderstellen dat een TO-ouder het onderwijs helemaal zelf moet vormgeven, waarom en wie is daarmee gediend? Zeker het lerende kind niet! Hoe verder het kind vordert, m.n. ook in de middelbare schooltijd, zal vakdeskundigheid van anderen van belang zijn.

* Wanneer er eisen gesteld worden aan ouders voor inrichting, vorm en uitvoering van onderwijs vanuit de overheid, moet er voor de TO-gemeenschap in zijn geheel en voor TO-ouders in het bijzonder vanuit de overheid ook geld beschikbaar worden gesteld. Scholen krijgen voor ieder schoolgaand kind van de overheid 5000 euro per jaar. Dit geld zou voor TO-kinderen ook beschikbaar moeten worden gesteld. Dit kan o.a. ingezet worden voor (landelijke of regionale) studiedagen, net zoals voor lerarenteams op scholen. Er dient budget te zijn voor (culturele) excursies e.d. Budget voor leermiddelen, lesmaterialen, toetsmateriaal, inhuren van vakleerkrachten. Huur van gezamenlijke locaties voor TO-groepen.

Ad. artikel 15p en q Tekortschieten van onderwijs volgens inspectie

Wanneer de onderwijsinspectie thuisonderwijskinderen wil controleren op vorderingen en leerprestaties, zullen inspecteurs zich terdege moeten verdiepen in verschillende concepten van TO die worden toegepast in de praktijk. Juist binnen TO worden heel individueel gerichte leerlijnen gevolgd.

Thuisonderwijs zie ik als allround; leren vindt continu plaats in integrale leerprocessen die door het hele leven verweven zijn en niet in separate hokjes te vangen zijn. In het huidige onderwijssysteem zijn vakgebieden losgetrokken van elkaar en de kinderen ervaren geen samenhang; onnatuurlijk en demotiverend.

Als kinderen ontvankelijk ergens voor zijn doordat er intrinsieke motivatie is, leren ze dingen heel snel. Dan hoeft er geen voortdurende oefening en herhaling te zijn van buitenaf opgelegde stof. Dit is m.i. een ouderwetse, achterhaalde en zeer inefficiënte manier van leren.

Op scholen worden kinderen in een leercurve gedwongen om zich tegelijk met de grote groep bepaalde vaardigheden eigen te maken. Vervolgens worden ze met gestandaardiseerde toetsen

getoetst; demotiverend voor de natuurlijke wil om te leren. Ieder kind leert op een heel eigen manier en tempo.

Ik volg mijn kind. Dat betekent dat zij bepaalde dingen eerder zal leren en andere dingen later dan schoolkinderen. Haar leercurve zal zo doende niet met gestandaardiseerde toetsen te volgen en controleren zijn. Ik houd een portfolio bij van gemaakt werk en verslagjes van activiteiten door de tijd heen.

Conclusie: De manier van toetsen en 'leerprestaties' volgen zoals de inspectie dit binnen het huidige onderwijssysteem doet, kan niet één op één overgedragen worden op toetsing van TO-kinderen. Een TO-inspecteur moet m.i. oog hebben voor integrale leerprocessen en een portfolio begeleid door een gesprek moet dan voldoende inzicht kunnen geven in vorderingen. Vorderingen worden dan voornamelijk gemeten ten opzichte van het kind zelf op een eerder moment en niet zozeer langs een lat van standaarden die uit het huidige onderwijssysteem komen.

Onderwijsinspecteurs kunnen onder geen beding zonder afspraak recht hebben om het huis van een Thuisonderwijzer binnen te komen.

Afzender

Moeder van een 14-jarige zoon die Speciaal Onderwijs volgt op een regionale SO-school en een 6-jarige dochter met wie ik Thuisonderwijs doe. Zelf ben ik ex-leerkracht PO.